

บทปริทัศน์บทความเรื่อง การพัฒนาตัวแบบการจัดสรรงบประมาณสำหรับการศึกษา ขั้นพื้นฐานแบบกระจายอำนาจ

ณรงค์ สัจพันธ์

การจัดสรรงบประมาณของประเทศ ในความรู้สึกของผม ยังห่างไกลความเป็นจริงและความยุติธรรมมากที่สุด เพราะฉะนั้นวันนี้พอมานึกถึงการที่จะจัดงบประมาณด้วยสหวิทยา ถูกใจผมมาก เพราะเมื่อก่อนนี้เราจัดงบประมาณโดยนับด้วยตัวนักเรียน ดูปริมาณเป็นหลักอย่างที่ท่าน ดร.ชัยอนันต์ พูดทุกประการ เพราะฉะนั้นเมื่อเรามาใช้ในลักษณะสหวิทยาอย่างนี้แล้ว ผมเชื่อว่าความยุติธรรมย่อมเกิดขึ้น เพราะฉะนั้นรูปแบบที่ท่านบอกว่า ใช้สหวิทยาเป็นตัวรูปแบบที่จะจัดการจัดสรรงบประมาณนั้น ผมเห็นด้วยเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะท่านบอกว่าหัวนักเรียนนั้นก็จะเป็นแต่เพียงปริมาณนักเรียน เรื่องของความขัดสนทางการศึกษายังไม่ได้นำมาใช้เลย แต่อย่างไรก็ตามความขัดสนทางการศึกษาเราก็ยังมุ่งกับตัวนักเรียนอยู่ เพราะฉะนั้นผมอยากจะก้าวไปถึงเรื่องของเศรษฐกิจเรื่องของสังคมที่เราจะต้องนำมาคำนวณด้วย เพราะเงินงบประมาณนั้นเราไม่ได้จัดเฉพาะทางการศึกษา เราจัดไปยังหลายๆ ส่วนด้วยกัน ตอนนี้ผมอาจจะพูดทั้งตัวหลักการใหญ่ที่ยังคาอยู่คือ อำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหารและอำนาจตุลาการ การจัดสรรงบประมาณของทั้งสองฝ่ายคือ ฝ่ายนิติบัญญัติและตุลาการนั้น ต้องขอมายังฝ่ายบริหาร ฝ่ายบริหารจะให้หรือไม่ให้แล้วแต่ฝ่ายบริหาร เพราะฉะนั้น งานหลายๆ ส่วนของของฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายตุลาการ อาทิ การให้คนมีส่วนร่วม การกระจายอำนาจ และการเผยแพร่ประชาธิปไตยยังไม่ได้ทำ และยังคงอยู่จนกระทั่งต้องระบู่ไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 ว่าจะต้องจัดสรรงบประมาณไปทางด้านไหนบ้าง โดยได้ระบู่ไว้ในมาตรา 75 วรรคสองของรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน เพราะฉะนั้นที่บอกว่าเราจะจัดการศึกษาให้มีส่วนร่วมนั้น จำเป็นที่จะต้องให้ตัวแมคโครตัวโตนี้ให้เห็นภาพก่อนว่ายุติธรรมหรือไม่ เมื่อ 3 อำนาจยุติธรรมแล้ว แต่ละส่วนควรจะจัดอย่างไร ผมขอ comment ไว้ 5-6 ตัวแปร ที่ผมคิดว่าควรนำเข้าพิจารณา ซึ่งก็แล้วแต่นักวิจัย แต่ผมเห็นว่าน่าจะเป็นประโยชน์ ผมจะขอไล่ไปที่ละตัวแปรเพื่อให้ท่านเห็นดังนี้ **ตัวแปรตัวแรก** ที่ผมอยากจะให้นำเข้าไปในสหวิทยาของกรวิจัยนั้นก็ คือ เรื่องที่บอกว่าเราจัดสรรงบประมาณด้วยการนับหัวนักเรียนนั้น แต่ก่อนที่จะพูดตรงนี้ ผมอยากจะให้ท่านเห็นภาพการจัดงบประมาณและการได้มาซึ่งงบประมาณก่อนเล็กน้อยว่าประเทศเรามีรูปแบบ

ลักษณะอย่างไรบ้าง เมื่อถึงตรงนั้นแล้วท่านจะเห็นว่า การจัดสรรงบประมาณนั้นควรจะเป็นอย่างไร สำหรับการจัดงบประมาณประเทศชาติของเราในแต่ละปีนั้น ทุกปีจะต้องมีการกำหนดว่ารายรับงบประมาณในปีหน้าเราจะได้อะไรเท่าไร เสร็จแล้วตัวงบประมาณอีกตัวที่เราจะต้องหามา ก็คือ งบประมาณที่เราจะต้องใช้จ่ายเท่าไร ทุกปีถ้าหากให้ส่วนราชการขอมา โดยเรามีตัวเลขรายรับที่คำนวณมาไว้ก่อนล่วงหน้าแล้ว (สำหรับงบประมาณรายรับนั้น สี่หน่วยราชการจะเป็นผู้กำหนดคือ กระทรวงการคลัง สำนักงบประมาณ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และธนาคารแห่งประเทศไทย ว่าควรจะเป็นเท่าไร) ซึ่งเราก็เก็บตัวนี้ไว้ไม่ให้เขารู้ เสร็จแล้วให้ส่วนราชการต่าง ๆ ขอมาดูซิว่าจะขอมาต่ำกว่าไหม ถ้าต่ำกว่าเราก็จะได้มีเงินงบประมาณเหลือ ปรากฏว่าทุกปีที่เราทำอย่างนี้มานั้น งบประมาณที่ขอมานั้นจะมีมากกว่ารายรับงบประมาณที่คำนวณไว้ถึง 10 เท่าของงบประมาณรายรับที่เรามีอยู่ เป็นอย่างนี้เป็นประจำตั้งแต่ตั้งสำนักงบประมาณมาแล้ว เพราะฉะนั้นตรงนี้ก็มีการแย่งงบประมาณกัน เวลาที่จะวิเคราะห์ว่าใครจำเป็นหรือไม่จำเป็น แล้วจะให้งบประมาณไปตามความจำเป็นนั้น เราทำไม่ได้ เพราะงบประมาณที่มีความจำเป็นต้องใช้ นั้น มีมากกว่างบประมาณรายรับที่หามาได้อยู่หลายเท่าตัว เพราะฉะนั้นวิธีที่ดีที่สุดก็คือการใช้ต่อหัวบ้างหรือต่ออะไรบ้าง คิดขึ้นมาเพื่อให้การจัดทำงบประมาณเป็นไปอย่างรวดเร็ว และเร่งรัดให้ทันเวลา โดยเฉพาะปัญหาของงบประมาณของเรา ที่เราใช้งบประมาณแบบ 1 ปี ทุกอย่างจะต้องทำให้เสร็จภายใน 1 ปี และใช้ให้เสร็จภายใน 1 ปี ตัวนี้เป็นตัวที่ทำให้ทุกคนต้องทำงานอย่างเร่งรีบ ผมได้วิจัยระบบงบประมาณแบบสองปีขึ้นมา ถ้าผมมีเวลาผมอยากจะนำเสนอท่านให้เห็นว่า ถ้านำมาใช้แล้วจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง เพราะงบประมาณแบบสองปีนั้นเราของงบประมาณเพียงครั้งเดียว แทนที่เราจะของงบประมาณปีละครั้งนั้น เราขอมาครั้งละสองปีต่อครั้งเลย เราจะเซฟคนไปครั้งหนึ่ง เซฟเวลาไปครั้งหนึ่ง แล้วก็เซฟครุภัณฑ์ วัสดุ อะไรต่าง ๆ ไปครั้งหนึ่ง บังเอิญท่าน ดร.ชัยอนันต์ วิจัยแบบสหวิทยาว่า การจัดสรรงบประมาณให้เป็นพื้นฐานนั้น ถ้าเอาตัวนี้เข้าวิจัยด้วยก็จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งและผมเชื่อว่าทางการศึกษาน่าจะทำได้ เพราะท่านทั้งหลายเป็นนักวิชาการอยากเห็นอะไรใหม่ ๆ ที่มีประสิทธิภาพเกิดขึ้น ผมเองนั้นทำให้กับ สกว. เสร็จเรียบร้อยแล้ว หลายคนถามผมว่า งบประมาณต่างประเทศทำในระบบ 2 ปีมีไหม ทุกคนถามผมอย่างทั้งหมด ผมก็ตอบว่ามีหรือไม่มีไม่สำคัญ สำคัญว่าทำได้หรือไม่ นั่นคือสิ่งที่สำคัญ และผมมั่นใจครับ ถ้านำตัวนี้มาใช้ จะจะเป็นประโยชน์กับทางการศึกษาและเป็นแห่งแรกในเมืองไทยด้วย ผมวิจัยมาแล้วมีความหนาของการวิจัยประมาณ 600 หน้า โดยไม่มีใครจ้างผม ทำด้วยความอยากรู้อยากเห็นว่ามันทำได้หรือไม่เท่าไร โดยได้วิจัยถึงขั้นตอนต่าง ๆ ของการจัดทำงบประมาณตั้งแต่การประมาณรายรับตั้งแต่กระทรวง ทบวง กรม ต่าง ๆ ของงบประมาณมาว่าเขาจะรวบรวมอย่างไร แล้วส่งไปสำนักงบประมาณ แล้วเขาจะวิเคราะห์อย่างไร ส่งไปรัฐสภา รัฐสภาสูง สภาต่ำ จะมีระยะเวลาเท่าไร และวิเคราะห์อย่างไร

วิจัยประมาณ 16 ขั้นตอนด้วยกัน ซึ่งสรุปจากการวิจัยแล้วว่าทำได้ เพราะฉะนั้นตัวนี้เป็นตัวแรกที่ผมอยากจะกราบเรียน ดร.ชัยอนันต์ ว่าน่าจะเอาไปใช้ตัวแปรตัวนี้ที่ผมนำเสนอไว้ ที่แรกผมก็ไม่น่ารับปากที่จะมา แต่เผอิญไปดูรายละเอียดของท่าน ดร.ชัยอนันต์ ที่เขียนเป็นตัวผ้งแล้ว มันดูง่ายเข้าใจเร็ว ผมก็เลยเขียนขึ้นมาด้วยความกะทันหันเมื่อวาน แล้วก็พิมพ์เมื่อวานนี้ 3 หน้า ผมก็เลยไม่นำมาแจกท่านทั้งหลาย เพียงแต่นำเรียนท่านเท่านั้น เชื่อว่าทางฝ่ายวิจัยของคณะครุศาสตร์จะนำพิมพ์เสนอท่านอีกครั้ง เชื่อว่าจะเป็นประโยชน์ ฉะนั้นตัวแรกที่ผมนำเสนอท่านก็คือตัวแมคโครตัวโตนี้ มีการแย่งงบประมาณกันจริง แล้วก็มีการของงบประมาณกันเยอะแยะมากจริง เราก็ตัดโดยต้องทำให้เสร็จภายในปีเดียว ระยะเวลาปีเดียวนี้มันทำอะไรไม่ได้เลย เพราะฉะนั้นจะทำตรงนี้ได้ก็วิเคราะห์ให้ถูกต้อง ควรจะชิงงบประมาณในระบบสองปี แล้วถ้าคิดสูตรสหวิทยาแล้ว ควรจะใส่ระบบงบประมาณแบบสองปีเข้าไว้ด้วยจะดูเหมาะสมยิ่งขึ้นไปอีก ในความเห็นของผม ซึ่งทำงานมา 36 ปีในสำนักงบประมาณ ผมขอยืนยันท่านว่าทำได้ครับและควรจะทำ ถ้าเป็นไปได้เนครับ ท่านทราบไหมครับเวลางบประมาณเราเข้าไปในรัฐสภา รัฐสภานั้นจะมีสภาผู้แทนราษฎร บางท่านจบทางด้านแพทยศาสตร์มา บางท่านจบทางด้านการศึกษาศาสตร์มา บางท่านจะจบทางด้านวิทยาศาสตร์มา ต่างคนต่างพูด แล้วก็ไม่มีกรยอมรับกันเลย เพราะฉะนั้นถ้าหากเรามีระบบสหวิทยาเข้าไป เขาก็เห็นว่าตรงไหนที่เขาควรจะพูด เขาก็ดูและพูดเฉพาะส่วนนั้น แล้วมาประกบประสานกันมันเป็นสูตรตายตัวที่จะเอาทุกคนมาร่วมกันประสานกันได้ ตัวนี้ก็น่าจะเป็นประโยชน์ เพราะฉะนั้นในหลักการใหญ่แล้วผมเห็นด้วยกับการใช้สหวิทยามาพัฒนาตัวแบบในการจัดสรรงบประมาณให้แก่การศึกษา เพราะฉะนั้นตัวแรกที่ผมนำเสนอเรียนท่านก็คือในเรื่องของการนำงบประมาณรูปแบบสองปีมาใช้ **ตัวแปรที่ 2** ที่ผมอยากจะนำเสนอเรียนท่านและนำมาพิจารณาด้วยนั่นก็คือ ดร.ชัยอนันต์ ท่านพูดว่า การให้งบประมาณในปัจจุบันให้ดูโดยปริมาณรายหัว แล้วท่านพยายามที่จะเอาความขัดสนทางการศึกษาเข้ามาใช้ เพื่อจะจัดสรรงบประมาณให้เป็นเกณฑ์ว่ามีตัวนี้ร่วมใหม่ถ้ามีร่วมจะต้องให้ตัวเกณฑ์ตัวนี้ได้ลงทุนประมาณต่อหัวหรือต่ออะไรให้มากขึ้น โดยเฉพาะทางการศึกษานั้น ผมอยากจะเสริมว่าให้ท่านน่าจะขยายเข้าไปในดูทางด้านเศรษฐกิจด้วย เพราะว่าบางครั้งหรือหลายครั้งที่สำนักงบประมาณให้งบประมาณไปนั้น ให้งบประมาณโดยคิดต่อหัวหรือต่ออะไรที่เท่ากัน โดยการให้ในราคาที่เท่ากันสำหรับของสิ่งเดียวกันนั้น บางแห่งเมื่อได้งบประมาณไปไม่สามารถที่จะซื้อได้ เมื่อก่อนนี้ สำนักงบประมาณเราเคยใช้ว่า ถ้าอยู่ในแดนทุรกันดาร ในแดนผู้ก่อการร้ายเราให้งบประมาณแต่ละอย่างเพิ่มอีก 15% เพราะฉะนั้นเวลาเราคิดสูตรในลักษณะอย่างนั้น มันเป็นไปตามความเป็นจริง เมื่อให้แล้วก็สามารถซื้อได้ เพราะฉะนั้นตัวคุณภาพทางการศึกษาไม่พอครับ อยากให้ทางด้านเรื่องเศรษฐกิจ เรื่องดัชนีค่าครองชีพ ดัชนีค่าครองชีพที่กระทรวงพาณิชย์ หรือแบงค์ชาติเก็บ ดัชนีค่าครองชีพต่อภาค ตัวดัชนีนี้เราไม่จำเป็นจะต้องคิดขึ้น

มาใหม่ เอาดัชนีแต่ละภาคที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติใช้เอา
มาใช้ได้ เพราะฉะนั้น จะเอาตัวนี้เข้ามาใช้ด้วยก็จะเป็นประโยชน์ ส่วนดัชนีอีกตัวหนึ่งที่น่าจะนำมา
ใช้นั้นก็น่าจะมีดัชนีทางด้านสังคม ดัชนียาเสพติดตอบายมุขต่างๆ ควรจะนำมาใช้ให้ในการจัดสรร
งบประมาณในด้านการศึกษา เพราะว่าการจัดสรรของเรานั้น ปัจจุบันจัดให้เท่ากันหมด ไม่ว่าจะที่ไหน
ยาเสพติดเยอะหรือไม่เยอะ ที่ไหนมีหรือไม่มี เราจัดให้เท่ากัน ซึ่งมันไม่ยุติธรรม เพราะหลาย ๆ ครั้ง
บางจุดก็ควรใช้หลาย ๆ ตัวแปรมาคำนวณ เพราะฉะนั้นนอกจากตัวดัชนีทางการศึกษา ควรจะใช้
ทางด้านเศรษฐกิจ ทางด้านสังคม หรือทางด้านอื่นก็แล้วแต่ให้มากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนี้ เพราะ
ฉะนั้นตัวแปรที่ 2 ที่ผมอยากจะเรียนให้ใส่เข้าไปคือ ดัชนีทางด้านอื่น ๆ ด้วย โดยเฉพาะดัชนีที่เขามี
อยู่แล้ว ก็ยิ่งสะดวกในการที่จะเอามาใช้ได้เลย อันนี้เป็นตัวแปรตัวที่ 2 ที่ผมอยากเห็นครับ สำหรับ
ตัวแปรที่ 3 ตัวนี้อาจจะดูทางด้านแมคโครตัวโตอีกตัวว่า ก่อนที่รัฐบาลจะนำเงินงบประมาณไปใช้
จ่ายในแต่ละปีได้นั้น รัฐบาลจะต้องเสนอร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี พร้อมทั้ง
รายละเอียดการใช้จ่ายเงินให้ฝ่ายนิติบัญญัติพิจารณา และตราออกมาเป็นกฎหมาย ให้อำนาจ
รัฐบาลนำเงินงบประมาณไปใช้จ่ายได้ ถ้าหากฝ่ายนิติบัญญัติหรือตัวแทนประชาชนที่ทำหน้าที่
นิติบัญญัติไม่ผ่านหรือออกกฎหมายให้อำนาจรัฐบาลนำเงินงบประมาณไปใช้จ่าย รัฐบาลก็ต้อง
ลาออกจากการเป็นรัฐบาล เพราะฉะนั้นทุกปีนั้น ฝ่ายรัฐบาลจะต้องนำพระราชบัญญัติงบประมาณ
รายจ่ายประจำปีไปเสนอให้ฝ่ายนิติบัญญัติหรือตัวแทนประชาชนพิจารณา โดยที่ท่าน ดร.ชัยอนันต์
พูดว่าการพิจารณานั้น สำนักงานงบประมาณจะมีโครงสร้างแผนงาน โครงสร้างแผนงานก็จะประกอบ
ด้วยงานด้านต่าง ๆ มีหลายระดับด้วยกัน เวลาของงบประมาณกระทรวงต่างๆ รวมทั้งรัฐสภาและศาล
ด้วย จะต้องของงบประมาณผ่านไปยังสำนักงานงบประมาณ แต่ประเทศเราเขียนในรัฐธรรมนูญว่า
อำนาจในการปกครองประเทศมีสามอำนาจ และให้มีอิสระจากกัน แต่ถ้าให้ 2 อำนาจ คือ
นิติบัญญัติและตุลาการต้องของงบประมาณผ่านสำนักงานงบประมาณ ทั้งฝ่ายตุลาการและฝ่าย
นิติบัญญัติก็จะถูกครอบงำด้วยฝ่ายบริหารว่าจะต้องมาผ่านที่นี่ ถ้าหากว่าผ่านฝ่ายบริหารจะให้
งบประมาณแค่ไหนก็ได้แค่นั้น เขาบอกว่างานของฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายตุลาการไม่จำเป็น แต่ทาง
ด้านบริหารของเขาจำเป็นมากกว่า การจัดสรรงบประมาณในปัจจุบันเป็นอย่างนั้น และถึงแม้ฝ่าย
นิติบัญญัติจะเป็นผู้พิจารณาตอนท้ายสุด เพื่อออกกฎหมายงบประมาณออกมา ฝ่ายนิติบัญญัติก็
ไม่สามารถแปรญัติงบประมาณของฝ่ายนิติบัญญัติเพิ่มขึ้นได้ เพราะรัฐธรรมนูญมาตรา 180 ระบุ
ไว้ว่า ห้ามแปรเพิ่มแต่แปรลดได้เท่านั้น และรัฐธรรมนูญมาตรา 159 เขียนอีกว่า คนที่จะเสนอ
งบประมาณได้นั้นก็คือฝ่ายบริหารหรือรัฐบาล เพราะฉะนั้นทั้ง 2 อำนาจคือ อำนาจนิติบัญญัติและ
อำนาจตุลาการ จะถูกสกัดกันไปเลย เพราะฉะนั้นการที่จะมาบอกว่า จะกระจายอำนาจนั้น ตัวโตนี้
ยังไม่ได้กระจายอำนาจเลย ถูกครอบงำแล้ว ถ้าได้งบประมาณมาพิจารณาจัดอยู่ตรงนี้หรือทาง

การศึกษาหรืออะไรก็ได้แล้วมันก็ยุติธรรมได้ในระดับหนึ่งเท่านั้น เพราะฉะนั้นถ้าหากว่าเราสามารถที่จะใส่ใน paper ตัวนี้ได้ ว่าตรงนี้จะต้องยุติธรรม ใส่เป็นเงื่อนไขไว้ ที่ผมกำลังทำการวิจัย 3 อำนวยการนี้อยู่ และอีกอย่างหนึ่งท่านจะเห็นได้ว่าในเวลารัฐบาลเสนองบประมาณรายจ่ายให้รัฐสภาพิจารณาให้เวลาแก่สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาเพียง 105 วันเท่านั้น ในการพิจารณางบประมาณรายจ่ายทั้งหมดตั้ง 9 แสนกว่าล้านบาท เพราะฉะนั้นถ้าจะหากให้ดี รัฐสภาควรตั้งสำนักงบประมาณของรัฐสภาขึ้นมาเองเพื่อกลั่นกรองงบประมาณที่รัฐบาลเสนอมานี้ว่าถูกต้องไหม ที่รัฐบาลจะเก็บเงินได้จากภาษีจะเป็นภาระต่อประชาชนมากน้อยแค่ไหน จะต้องดูตัวนี้ก่อนที่จะนำเสนอ ซึ่งถ้าหากตัวนี้ที่เราได้รัฐธรรมนูญดี ประชาธิปไตยดี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรดี ถ้ามีเครื่องมือที่ดี ๆ มีวิชาการที่ดี ๆ มีข้อมูลที่ดี ๆ เราก็น่าจะหวังว่าการจัดสรรงบประมาณของประเทศก็น่าจะเป็นสิ่งดี เพราะฉะนั้นตัวนี้เป็นตัวแปรที่ 3 ที่ผมอยากจะนำเสนอว่าในการให้งบประมาณนั้น จะต้องดูตัวแมคโครตัวโต ตัวสาม อำนวยการนี้ด้วย ว่าได้รับงบประมาณด้วยความยุติธรรมหรือไม่ ปัจจุบันนี้ไม่มีความยุติธรรมเลย เพราะฉะนั้นถ้าจะทำได้ต้องใช้งบประมาณในลักษณะ 3 อำนวยการนี้มาแบ่งสัดส่วนกันก่อน โดยไม่จำเป็นต้องแก้ไขเปลี่ยนแปลงรัฐธรรมนูญมาตรา 180 เราก็ทำได้โดยเขียนข้อตกลงกันก่อน ระหว่าง 3 อำนวยการ (ตุลาการ นิติบัญญัติ และบริหาร) ใช้สัดส่วนเท่าไรจึงจะเหมาะสมที่จะทำงานให้มันวิ่งไล่ทันกัน ปัจจุบันนี้ฝ่ายบริหารเจริญไปข้างเดียว แต่ฝ่ายนิติบัญญัติและตุลาการยังล้าหลังอยู่มากเหลือเกิน ไม่มีอะไรเลย จนต้องไปเขียนในรัฐธรรมนูญว่าต้องให้งบประมาณพอเพียงทางด้านนิติบัญญัติ และด้านตุลาการ ในมาตราที่ 15 วรรค 2 นี้คือความไม่ยุติธรรมที่เกิดขึ้นครับ ต้องทำลายตัวนี้ลง ถ้าทำลายตัวนี้ลงแล้วการมีส่วนร่วมการมีประชาธิปไตยจะมีมากขึ้นเยอะครับ เพราะเราทีมงานทำ ทำอะไรได้อีกหลายด้าน ตัวนี้ต้องทำลายให้ได้ **ตัวแปรที่ 4** ผมอยากจะเสนอนั้นก็คือเวลาเราดูทางด้านการศึกษา นั่น ผมอยากจะให้ดูการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบ เพราะถ้าเรานำตัวนี้มาดูแล้วงบประมาณรายจ่ายต่อการศึกษาจะเยอะขึ้นอีก ถ้าเราใส่การศึกษานอกระบบไว้ แล้วดูว่าได้สัดส่วนกับงบประมาณส่วนอื่นใหม่ก็จะเป็นการเหมาะสม เพราะเราดูภาพรวมใหญ่ของงบประมาณรายจ่ายการศึกษาเพื่อเทียบกับทางด้านอื่น ๆ ด้วยกัน เพื่อให้เกิดความยุติธรรมและความเจริญไล่ให้ทันกันด้วย จึงจะไม่มีปัญหาจากความเจริญของอีกด้านหนึ่งไป (แต่ถึงอย่างไรก็ตามผมสามารถเรียนท่านได้ว่า ตั้งแต่ตั้งสำนักงบประมาณตั้งแต่ปี 2502 มาจนถึงปัจจุบันนี้ การจัดสรรงบประมาณสำหรับศึกษานั้นมาอันดับหนึ่งโดยตลอด) แต่ในอันดับ 1 นี้เราควรที่จะต้องมาดูซิว่าควรจะให้ยังไง ควรจัดโดยวิธีสหวิทยาได้อย่างไร เพราะฉะนั้น **ตัวแปรที่ 5** คือ การศึกษานอกระบบ ควรจะต้องนำมาระวังตรงจุดนี้ด้วย เพราะตรงการศึกษานอกระบบนั้นจำเป็นต้องมีครับ เพราะแต่ละภูมิภาคนั้นมีความจำเป็นในการศึกษานอกระบบไม่เหมือนกัน เมื่อสมัยเศรษฐกิจเราดีขึ้นเรามีการทำรองเท้า แต่เวลาเราสอนเด็กนักเรียนในโรงเรียนเราสอนฝึก

◆ การพัฒนาตัวแบบการจัดสรรงบประมาณสำหรับการศึกษา ◆
ชั้นพื้นฐานแบบกระจายอำนาจ

นักเรียนโดยปุเฉพาะวิชาพื้นฐานเท่านั้น เพราะฉะนั้นแต่ละท้องถิ่น แต่ละโรงงาน ก็ต้องนำเด็กไปสอนเพิ่มเติมเอง มาฝึกอบรมเอง มาทำอะไรเองเป็นปัญหาต่อการทำธุรกิจและเศรษฐกิจของประเทศ ตรงนี้ถ้าหากสามารถที่จะจัดงบประมาณเสริมให้เขาในแต่ละท้องถิ่นให้เหมาะสม มีงบประมาณในแต่ละท้องถิ่น ซึ่งมีความเหมาะสมที่ไม่เท่ากัน เพราะฉะนั้นถ้าหากเราสามารถให้ตัวแปรตัวนี้เข้าไปในตัวสหวิทยาการ ในการที่จะจัดงบประมาณระดับพื้นฐานให้ทั้งประเทศนั้น ผมว่าน่าจะเป็นประโยชน์ครับ นอกจากนี้ก็มีอะไรอีกพอสมควร แต่เนื่องจากเวลาจำกัด ผมก็ขอเสนอ 4-5 ตัวแปรที่ผมคิดว่าน่าจะเป็นประโยชน์เท่านั้น ผมขอกราบเรียนไว้แค่นี้ครับ ขอบพระคุณครับ